

svah! Če že ne prej, pa po zmagi Kmetijske zveze v občini in v prihodnjem parlamentu bodo naši kršćanski zavedni poslanci izvojevali našemu kmeto-

mu ženstvu volilno pravico, katero jim v nebo vpijo-če krivično odrekajo sedajni vladarji — liberalci in socialni demokrati.

za dijake duhovne vaje in dolžnost obiskovati sveto mašo, čeprav je edinole pristojna cerkvena oblast kompetentna, da o tem odloča.

Prosimo gospoda ministra, da resno vzamete to vprašanje v pretrés in nam odgovorite:

1. Ste li voljni, ukreniti vse potrebno, da se tu zgoraj navedene naredbe razveljavijo?

2. Ste li voljni pozvati na odgovor avtorje teh vznemirljivih, izzivajočih in reakcionarnih naredb?

3. Kake garancije ste pripravljeno dati, da se podobni pojavi že v naprej onemogočijo?

Prosimo na vprašanje pismen odgovor. Izvolite, gospod minister, sprejeti izraz našega odličnega spoštovanja. Beograd, dne 4. februarja 1920. — Dr. Anton Korošec, ministrski podpredsednik na razpoloženju; Stanko Banič, narodni poslanec.

Bosanska vlada je res uknila svojo naredbo in ostalo je pri starem.

Papež za razporoko?

Pred nekaj dnevi so prinesli slovenski liberalni listi z veliko slastjo novico, češ, da bo papež dovolil ločenim zakonskim, da se poroče z drugo osebo. „Domovina“ se že hinavsko zaganja v papeža in pravi, da bo papež dovolil to zaradi tega, ker se boji, da izgubi v nekaterih državah preveč vernikov, ki so izstopili iz katoliške cerkve samo za to, da se lahko v tujini poroče.

Ali je to mogoče? Ali je mogoče, da bi cerkev dovolila razporoko in zopetno ženitev ločencev, dočim drugi zakonski še živi? Cerkev kaj takega ne more dovoliti in skozi 1900 let tudi nikdar dovolila ni. Politični list sicer nima naloge, da bi ljudi učil verske resnice, toda da se sami prepričate, kako neverni in nevedni so liberalci v verskih rečeh, pogledajte v srednji katekizem, vprašanje 637: „Ali se zakon more razvezati? Zakon se ne more razvezati drugače, kakor s smrtjo enega izmed zakonskih.“ Seveda pristavlja katekizem, da „more cerkvena gosposka iz važnih vzrokov dovoliti, da zakonska živita ločena drug od drugega; nikdar pa ne sme in ne more cerkev dovoliti, da bi se taka ločenca na drugo stran poročila pred smrtjo enega izmed njih! Neločljivost in nerazdružljivost zakona ni uvedla cerkev, ampak je določil njen Ustanovnik, Kristus: „Vsak, kateri se loči od svoje žene in vzame drugo, prešuštuje, in kateri vzame ločeno od moža, prešuštuje!“ Ta določba ostane v veljavi do sodnega dne in noben papež je ne more spremeniti!“

In je tudi še noben papež ni! Papež Klement VII. je raje dopustil, da je cela Angleška odpadla od Cerkve, kakor da bi bil dovolil razporoko! Angleški kralj Henrik VIII. se je leta 1509 poročil s Katarino in imel z njo pet otrok. Leta 1526 pa se je hotel kralj ločiti od nje in se poročiti z dvorno damo Ano Boleyn, s katero je že več let živel v prešuštvu. Zahteval je od papeža Klementa VII., da razveljavi njegov zakon s prvo ženo. Delal je obljube in skušal podkupovati. Toda zaman! Nazadnje je grozil, če mu papež ne dovoli razporoko, da odpade od cerkve ter odtrga od nje svoje podanike in kneze. Ko mu papež razporoko ni dovolil, je kralj svojo grožnjo leta 1531 res izvršil: odpadel je od rimske cerkve in proglasil sebe za papeža, poglavarja angleške cerkve. Papeža Klementa VII. je odpad neizmerno bolel. Toda razporoko ni dovolil! — In zdaj, ko je krščanska misel in udanost katoličanov do sv. Cerkve mogočna, kakor že davno ne; zdaj naj bi papež dovolil razporoko? Kdor kaj takega trdi, je ali neveden ali pa hudoben, ali pa oboje!

Hudobnost bi človek prisodil liberalnim listom, ki so prinesli zgoraj omenjeno novico, da bo papež dovolil razporoko! Hudobnost prav tako kakor nevednost! Kdo pa je zahteval in še zahteva razporoko? Kdo zahteva civilni zakon? Ravno isti liberalci, ki zdaj poročajo o papežu, da hoče dovoliti razporoko. Po nauku liberalizma nima sklepanje zakona z vero nič opraviti. Zakon po liberalnih načelih ni zakon, ampak samo pogodba dveh ljudi, da hočeta živeti skupaj, dokler bo jima ugajalo; potem pa lahko gresta narazen, kadar hočeta, in skleneta nov zakon. Liberalci vedo: Če bo zakon samo civilna pogodba, sklenjena pred županom, ne pa v cerkvi, potem bo družini vzeti verski značaj, družina ne bo več na temelju vere; brezverski značaj družine bo vplival tudi na domačo vzgojo otrok in tako bi liberalci ali demokrati ali kakor se že imenujejo, dosegli svoj namen: brezverski rod! Zato so slovenski liberalci zahtevali razporoko. Leta 1906 je napisal liberalec dr. Novak v „Slovanu“: „Postava mora statuirati (določiti) razdružljivost zakona tudi za katoličane!“ Leta 1912 so glasovali liberalci v državnem zboru za razporoko ali zakon na odpoved. Slišali smo tudi, da je liberalna „Zveza jugoslovanskih žen“ pobirala podpise za razporoko. Pred nekaj tedni je v listu „Epoha“ nek brezverec Jovanović zahteval, da se mora v naši državi uvesti civilni zakon.

Liberalci so torej tisti, ki hočejo razporoko! In zakaj so zdaj prinesli lažljivo novico, da bo papež dovolil razporoko? Iz dveh vzrokov: Prvič hočejo s svojo novico pripravljati ljudstvo za razporoko, ker vedo, da je slovensko ljudstvo tako globoko krščansko, da se s studom odvrta od vseh, ki bi mu hoteli vsiliti razporoko. Drugič pa hočejo v našem ljudstvu s svojimi lažmi vzbuditi nezaupanje do sv. Očeta in mu izrgati udanost do sv. Cerkve. Računajo tako: Najprej moramo ljudstvu, ki se tako trdno drži katoliškega nauka o nerazdružljivosti zakona, vzeti vero in zaupanje do papeža; zato pišimo, da bo papež dovolil razporoko! Nekaj jih bo le verjelo! Obenem pa bomo s tem ljudi pripravili, da se bodo navadili in sprijaznili z mislijo na razporoko. Potem pa bomo lahko začeli naravnost in odkrito delati za popolno zakonsko ločitev. In dosegli bi oboje: nezaupnost in mržnjo do papeža in pa razporoko! To je račun liberalcev. Odloč njihova lažljiva vest. Sami hočejo razporoko, pa dolžijo papeža, da jo hoče uvesti!

Dr. Korošec za versko svobodo.

Bosanska vlada je potom naredbe prepovedala srednješolskim dijakom vstopiti v Marijine družbe in je ukazala, da se vse dijaške Marijine družbe razpušče in da dijaki niso več dolžni iti k sv. maši, niti prejemati sv. zakramentov. Dr. Korošec in St. Banič sta v imenu Jugoslovanskega kluba stavila na ministra prosvete in ministra vere to-le vprašanje:

Gospod minister! Dne 17. januarja t. l. je pokrajinska vlada za Bosno in Hercegovino v Sarajevu izdala naredbo, s katero se razpuščajo dijaške Mari-

jine Kongregacije in se zabranjuje dijakom vstopiti v taka društva.

Ta prepoved čisto verskih društev težko žali najsvetejše pravice osebne svobode, nosi na sebi značaj odkritega sovraštva proti veri in Cerkvi in more roditi težke posledice, ki bodo pogubonosne za našo mlado državo.

Poleg vsega tega dela edijozen utis tudi dejstvo, da je to naredbo izdal uradnik pravoslavne vere. Slišimo tudi, da se z gornjo odredbo uklinjujejo

Pač nisem verjel govoricam babur, katerih sem se plašil. Mesarjeva teta je bila v mojih očeh pošteno dobra ženska, katere se nisem bal, ki me je večkrat peljala za roko in mi podarila nešteto groš. Groš, to je bil v onih časih za otroka celo premoženje. Groš pa sem prejel od smehljajoče se mesarjeve tete vsikdar, kadar sva šla skupaj od kapucinskoga mosta na hrib sv. Miklavža prav do tetinih vežnih vrat, kjer mi je stisnila v nagrado za spremstvo groš. Prosila me je velikokrat, da sem jo spremljal do doma, kadar se je vračala iz mesta po dnevu. Med potjo nisva sploh nič govorila, ali pa malo, ker teta me je le držala za roko in se smehljala sama zase. Z mesarjevo teto sva bila toraj prijatelja, jaz bi jo bil spremljal tudi brez groša vsaki dan do doma, da bi mi bila rekla. Najunega prijateljstva nama ni zavidal ali kršil nikdo, vsaj jaz tega nisem opazil nikdar. Toliko mi je znanega od mesarjeve tete, toliko se spominjam še danes s hvaležnostjo na že davno rajno teto, ki me je vodila tolikokrat po materinsko za roko in mi podarjala za otroško spremstvo groš.

Druga posebnost šentmiklavškega hriba, katerega sem se pa bal in izogibal kot samega ta rogatega bogasvaruj, je bil moj sosed, šafer Tinček.

Sem že omenil ono v mojih časih edino lepo in veliko hišo na našem hribu imenovano „Kapeinerhof“. Krog tega Kapeinerhova je bilo precej veliko posestvo, katerega je oskrboval šafer Tinček. Bival je Tinček v razklopotani kočuri, ki je čepala na ravni dober streljaj navzgor od Kapeinerhova. Družbo sta delala Tinčeku v bajti dve starikavi baburi, katerih imen nisem čul nikdar, zatorej jih tudi ne morem zaupati javnosti.

Pa ta Tinček je bil po svoji rasti preklasto dolga surovina v dobesednem pomenu. Bil je grd šnopsar, ki se je natival in vpijanjal z žgano pijačo po cele dneve in noči. O Tinčekovi pijanosti pa niso govorile samo šentmiklavške babure, ampak spoznal in občutil sem jo prenogokrat tudi jaz kot otrok.

Kadar se je vračal šnopsar Tinček iz žganjarne na hrib, nahlulil je vsacega katerega je srečal. Nam paglavcem pa je navijal ušesa brez vsacega vzroka, samo, če je le ujel in zagrabil kacega. Bal in ogibal sem se ga jaz, ker sem večkrat med solzami in krikom okušal njegovo pest, bali so se ga pa tudi moji sprtniki. Največja pokora pa je bil Tinček za svoji stari sastanovalki. Vsikdar, kadar je med kletvijo pripolovrtil domov, se je čul iz sosedne kočure kreg, vpije, trušč in pretep, ki je končal s pobegom obeh stark. Ko ste utekli ubogi starki vsaka po svoji stezi, je razbijal in robantil Tinček sam po bajti, dokler ga ni premagal zaspanec vsled jeze in pijanosti. Iz treznjen in prespan je Tina zopet delal, starki ste se vrnili v kočuro, zavladal je mir na hribu sv. Miklavža.

Z ysakim je bil Tinček osoren, ali pa sploh ni ogovarjal nikogar, le z mesarjevo teto sta kramljala preko plota vselej prijazno ter ljubeznjivo. Šentmiklavžanke so govorile ter raznašale, da mu plača teta večkrat kak frakel za njegovo pijansko grlo, radi tega je z njo prijazen, ker sta si brat in sestra v obljemu žganega alkohola. Se celo mene je pustil pri miru, kadar sem stopal ob tetini roki, tedaj sem mu tudi slobodno pogledal v njegov surovi, pijansko zabruhlji obraz in njegove krvavo obrobljene oči.

Vem, da razum mesarjeve tete ni maral nikdo za pijanega šaferja Tinčeka, ki je bil v pijanosti surov pretepač, ki se je zaletaval v vsacega, ki je bil treznejši in slabejši od njega.

Naenkrat pa je pijanec Tinček nekam izginil, nisem ga videl in nisem ga več slišal razsajati, kleti in robaniti krog Kapeinerhova. Vsi šentmiklavžani smo se oddahnili po skrivnostnem izginju surovine Tinčeka. Na hribu sv. Miklavža sta zakrtila mir in zastopnost brez krika in pretepa med sosedi. Le mi paglavci smo se ravsali ob vznjožu hriba, pa brez strahu, da plane po nas odkod iz zasede bogasvaruj pijani Tinček in nas razpodi iz odločilne bitke brez ozira, kdo je napadalec ali napadenec.

Kmetovalčevi zvesti pomočniki.

Neizmerna je škoda, ki jo napravijo kmetu leto za letom razni zajedaveci z objedavanjem kulturnih rastlin. Uspešna omejitev te škode bi bila nemogoča in kmetovalec bi moral podleči svojim vsakojakim škodljivcem, da nima v vrstah živalstva samega veliko zvestih pomočnikov, katerih prenogokrat niti ne pozna in ki mu vendar pomagajo zatirati škodljivo svojat. Če jih pa sicer pozna po imenu in zunanosti, ne pozna jih po njih dejanju in nagonu ter ima manjšatega koristneža za škodljivca.

Krt.

Nič kaj redkega ni videti kaknega nerazsodne-za ko čaka na travniku z motiko v rokah na krta, da bi mu izpihlil življenje, ker mu ta narovlje krtnje, češ, da je vsled tega težje kositi. Ko bi vsak, ki se trudi ubiti krta, se vsaj potrudil mu razparati še trebuh, da bi videl želodčev vsehino, sigurno se ne bi nikdar več lotil tako nepremišljene morije. Niti trohice sledu od kake rastline ni najti v krtovega želodcu, ampak samo razne žužke, katerih pohrusta krt sila veliko, ker je zelo požrešen. On je zelo koristna žival in če je že kje tuhtam, recimo, n. pr. na vrtu vsled rovanja nadležen, ga se zategavoljo ni treba ubiti, ker ga je mogoče prepoditi tudi na drug način. V petrolej ali katran namočene cunje, vtaknjene v njegove rove, ga prepode sigurno, ker mu je ta duh zoperen.

Hršica, netopir in jež.

Še manj poznajo in vedo ceniti na kmetih hršice ali malo revko, po nekod picmuš imenovano. Zamenjujejo jo s poljsko mišjo, čeravno se od nje po rujavkasti dlaki in dolgem spičastem rilčku nedvomno razlikuje. Streže se ji po življenju, četudi pomaga onu zatirati razno golazen. In enako se godi netopirjem, ki ne store nikomur nič žalega; pač pa polje noč za noč na milijone škodljivega mrčesa. Edini jež je bolj srečen. Njega se vendar pardonira, saj ima celo čast v mnogih hišah ločiti ščurke in drugo slično nadlego.

Lisica, podlasica.

Pa tudi lisice, podlasice, kune in druge enake zveri niso kmetovalcu vedno tako škodljive, kakor so razvpite. Seve, če se razmnože tako, kakor so se tekom svetovne vojne, ker so imeli njih zasledovalci drugi posel, tedaj postanejo precej nadležne in pravi strah mnogi kurji družini. Vendar jim pade v zobe i

O Tinčekovem nenadnem izginju ni znal sporočiti nikdo kaj gotovega. Govorili in ugibalo se je marsikaj, pa prave resnice ni znal nikdo, še Tinčkova prijateljica, mesarjeva teta ne, katero sem tudi vprašal, kam bi se bil pogreznil strah vseh pagavcev — preklasti šafer Tinček.

Pohujšanje, katerega je uganjal na hribu svetoga Miklavža pijanec Tinček se je pozabilo nekaj tednov, ko ni nikdo več videl in ne slišal pretepača in rogovileža.

Minula sta celo leto in dan. Na Kapeinerhofu se je pojavil kot strela iz jasnega šafer Tinček. Lotil se je dela, kosil je seno ob plotu, ko je prišla mimo mesarjeva teta. Pozdravila sta se, si segla na dolgo in prijazno v roke, teta se je zakrohotala na ves glas, še stresla enkrat Tinčeku roko in ga vprašala: „Tinček, Tinček, kje pa si se klatil celo leto?“ Tinček si je obrisal potno čelo in se odrezal prav na kratko: „Celo kalendro so mi prisodili, ker sem pretepal Slovence.“ Toliko sem slišal in razumel: Tinčeka so vtaknili pod ključ, ker je bil udeležen pri onem navalu celjskih nemškutarjev na sokolske izlotnike, ki so obiskali iz Češke prijazno Celje.

Teta in Tinček sta se še rokavala dolgo v prijateljskem razgovoru, dokler se ni okrenila teta na odhod z vprašanjem: „Tinček, kedaj se pa vidiva zopet?“

Tinček je odgovoril črnogledo in rezko: „Oh, mesarica, če se ne srečava poprej, gotovo pa pred peklenškimi vrati!“

Teta je stopila navzdol, Tinček je nabrusil koso in kosil, meni je pa donelo po ušesih: Če se ne srečava poprej, gotovo pa pred peklenškimi vrati! Tinček ni niti slutil, koliko groze, strahu in razmišljevanja je nagnal v otroško dušo, ko je izblebetal ono srečanje tete in njega pred samimi peklenškimi vrati. Nisem razumel, še manj pa sem mogel verjeti ono strašno srečanje blago smehljajoče se tete s pijanim pretepačem pred peklenškimi vrati!

Konec prihodaj.